

Invitasjon til felles eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon av Helgeland Kraft AS

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Rana kommune

Møtedato

03.12.2025

Saknr

61/25

Saksbehandler Kent Røstad

Arkivkode FE-217

TI-&58

Arkivsaknr 25/411 - 3

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalget ønsker å delta i felles eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon av Helgeland Kraft AS.
2. Kontrollutvalget slutter seg til foreløpig prosjektplan, under forutsetning av at øvrige eierkommuner deltar.
3. Kontrollutvalget tar forbehold om kommunestyrets godkjenning. Forslag til innstilling til kommunestyret:
Kommunestyret godkjenner at kontrollutvalget deltar i felles eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon av Helgeland Kraft AS.

Vedlegg

Prosjektplan Helgeland Kraft AS

Saksframlegg sak 25-2025 - Alstahaug kommune

Saksopplysninger

Helgeland Kraft AS eies av 14 kommuner på Helgeland, og Rana sin eierandel er på 26,85 %. Selskapet Helgeland Kraft AS er et morselskap som er eneste eier av fire datterselskap; Helgeland Kraft Vannkraft AS, Helgeland Kraft Utvikling AS, Helgeland Kraft Strøm AS og Linea AS. I denne saken bes kontrollutvalget ta stilling til om de vil delta i felles forvaltningsrevisjon av Helgeland Kraft AS, initiert av kontrollutvalget i Alstahaug kommune.

Kontrollutvalget i Alstahaug kommune ba den 19.09.2025, sak 19/2025, om at det ble utarbeidet en fullstendig prosjektplan til en eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon av Helgeland Kraft AS. Prosjektplanen ble behandlet i møte 21.november, sak 25/2025. Formålet med forvaltningsrevisjonen er å belyse eierstyringen og ledelsen av konsernet Helgeland Kraft AS. En forvaltningsrevisjon vil kunne handle om selskapet, mens en eierskapskontroll handler om hvordan kommunene utøver eierskapet i selskapet.

Kontrollutvalget i Alstahaug fattet følgende vedtak i sak 25/2025:

“Kontrollutvalget ønsker på bakgrunn av fremlagte prosjektbeskrivelse prinsipielt sett å delta i prosjektet. For ordens skyld tas det forbehold om at kontrollutvalgene i et tilstrekkelig antall eierkommuner fatter tilsvarende beslutning.”

I prosjektplanen er følgende problemstillinger skissert:

Del 1: Problemstilling eierskapskontroll i den enkelte kommune

- Utøver NN kommune sin eierstyring av Helgeland Kraft AS i samsvar med lovverk, føringer og anbefalte prinsipper for god eierstyring?

Del 2: Problemstillinger om felles eierutøvelse

- Utøver eierne i fellesskap eierstyring i samsvar med lovverk, føringer og anbefalte prinsipper for god eierstyring?
- Hvordan har endringer i konsernstrukturen påvirket kommunenes styringsmuligheter?

Del 3: Problemstillinger forvaltningsrevisjon av Helgeland Kraft AS

- I hvilken grad har konsernledelsen i Helgeland Kraft AS etablert styringslinjer og informasjonsrutiner som bidrar til god informasjonsflyt?
- I hvilken grad følger styret opp sitt ansvar i henhold til aksjeloven?
- hvilken grad følges eierstrategien opp i konsernet?

Del 1 og 2 er eierskapskontroll. Problemstillingen om eierskapskontroll (del 1) avgrenses til å omfatte den enkelte kommunes eierstyring, og kan bestilles separat fra de kommunene som ønsker det. Dette er valgfritt. Del 2 om eierkommunenenes felles eierutøvelse har en naturlig sammenheng med del 3, som er forvaltningsrevisjon av selskapet.

Når det gjelder ressurser anslår revisor at del 1 beregnes til 30 timer per kommune. Del 2 og 3 beregnes anslagsvis til 700 timer som fordeles på kommunene som deltar. Et forslag til fordeling av timer er etter eierbrøk eller en kombinasjon med et fast timetall i bunnen og resterende som fordeling etter eierbrøk. Eventuelle endringer i problemstillinger kan gjøre det aktuelt å revurdere timeforbruket.

Revisor har utarbeidet problemstillingene over med bakgrunn i bestillingen fra Alstahaug kommune, og erfaringer fra tidligere og pågående revisjoner av energiselskap. Ideen bak denne eierskapskontrollen og forvaltningsrevisjonen er å invitere de andre eierkommunene til et samarbeid. Det betyr at det må være en mulighet for de inviterte til å komme med innspill til eierskapskontrollen og forvaltningsrevisjonen. Innspillene vil bli vurdert i forbindelse med et endelig forslag til prosjektplan. Revisor vil måtte vurdere innspillene i forhold til mulighetene for revisjon (eksempelvis at det er mulig å framskaffe data) samt omfanget, slik at prosjektet er gjennomførbart innenfor rimelige tids- og ressursrammer.

Revisjon Midt-Norge SA planlegger å starte opp prosjektet tidlig i 2026, hvis alle kommuner innen den tid har tatt stilling til prosjektplanen. I en slik tidsplan er det aktuelt å levere prosjektet høsten 2026. Rapport til sekretær kan forventes ca. 6 måneder etter at siste kommune har besluttet prosjektplanen. I utgangspunktet lages det en felles rapport fra forvaltningsrevisjonen. I de tilfellene et kontrollutvalg har bestilt en eierskapskontroll av den enkelte kommunes utøvelse av eierskapet, kan dette eksempelvis komme som et eget kapittel til denne kommunen.

Forvaltningsrevisor blir med via Teams under behandling av saken.

Vurdering

Deltagelse i et felles prosjekt vil være besparende både for kontrollutvalget, revisjonen og selskapet. Rana kommune er forespeilet å bli belastet 30 timer for delen om eierskapskontroll, og 188 timer for delene om felles eierutøvelse og forvaltningsrevisjon, forutsatt at alle eierkommunene deltar. Timeforbruket vil revurderes i forbindelse med endelig prosjektplan og spesielt hvis omfanget av problemstillinger øker.

I vedtatt plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll er oppfølging av Helgeland Kraft AS oppført som et aktuelt tema for eierskapskontroll, men ikke forvaltningsrevisjon. Om kontrollutvalget velger å gå videre med prosjektet anbefaler sekretariatet at saken sendes til kommunestyret hvor det bes om godkjenning til å bestille en forvaltningsrevisjon som ikke er oppført i vedtatt plan.

Ut fra den informasjon sekretariatet har på nåværende tidspunkt, anbefales kontrollutvalget å delta i felles eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon om Helgeland Kraft AS. Dette med forbehold av godkjenning fra kommunestyret og at øvrige eierkommuner deltar.